

Harry Harkimo kok ym.

Lakialoite laiksi kirjanpitolain 3 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Hallituksen tavoitteena on säätiöiden ja yleishyödyllisten yhteisöjen pääomasijoitusrahastoihin tekemien sijoitusten neutraali verokohtelu. Työmarkkinajärjestöille on annettu lainsäädännössä erityisasema jäsenmaksutulojen hankkimiseen säätämällä oikeus vähentää verotuksessa maksettu työmarkkinajärjestön jäsenmaksu. Niin työntekijä kuin työnantaja voivat vähentää verotuksessaan maksamansa jäsenmaksut. Työmarkkinajärjestön käsitettä ei määritellä lainsäädännössä tämän tarkemmin, vaan tarkempi työmarkkinajärjestön käsite perustuu soveltamiskäytännössä syntyneeseen määrittelyyn. Työmarkkinajärjestöillä on ammatillista järjestäytymistä tukevia, muista järjestöistä poikkeavia oikeuksia. Pääosalla rekisteröidyistä yhdistyksistä jäsenten maksamat jäsenmaksut jäävät maksajansa itse kannettavaksi, eikä valtio puutu mistään näkökulmasta yhdistyksen jäsenen ja yhdistyksen väliseen maksusuoritukseen. Lisäksi työmarkkinajärjestöjen sijoitusten tuottamat tulot ovat verovapaita. Nykyisen lainsäädännön puitteissa työmarkkinajärjestöjen verokohtelun sekä toiminnan yleishyödyllisyyden perustetta on hankala arvioida.

Soveltamiskäytännön mukaan työmarkkinajärjestöiksi määritellään etujärjestöt, joiden tehtävänä on neuvotella ja sopia työsuhteiden osapuolia sitovat tai muuten noudatettavat ehdot työsuhteissa. Näillä järjestöillä ei ole nykyisen lainsäädännön perusteella muihin yhdistyksiin verrattuna poikkeavia velvoitteita hallinnon avoimuudesta, vaikka näillä on muita järjestöjä laajemmat oikeudet saada valtion tukea. Monessa muussa lainsäädännössä julkinen tuki velvoittaa järjestöjä laajempaan avoimuuteen kuin sellaisia organisaatioita, jotka eivät ole julkisen tuen piirissä. Verovähennysoikeutta voidaan luonnehtia valtion antamaksi julkiseksi tueksi työmarkkinajärjestöille.

Yhdistyksen tai säätiön tuloverolain mukainen verovapaus arvioidaan yleishyödyllisyyden ja yhteiskunnallisen merkittävyyden perusteella. Arvioinnissa huomioidaan yhdistyksen säännöt sekä todellinen toiminta. Yleishyödyllinen yhdistys tai säätiö ei saa tuottaa sen toimintaan osalliselle taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena eikä kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä. Nykyisellään julkisen tuen vaikutusta ja yleishyödyllisyyden perustetta työmarkkinajärjestöille ei voida asianmukaisesti arvioida, sillä näillä järjestöillä ei ole velvollisuutta julkaista toimintansa tietoja.

Toiminnan tietojen julkaisuvelvoitteeseen liittyy niiden rekisteröintivelvoite. Yritykset ovat velvollisia rekisteröimään tilinpäätöksensä osakeyhtiölain nojalla. Rekisteröintivelvollisia ovat myös sellaiset yhdistykset ja säätiöt, joiden tilikauden seuraavista rajoista ylittyy vähintään kak-

Lakialoite LA 109/2016 vp

si: liikevaihto 12 000 000 euroa, taseen loppusumma 6 000 000 euroa tai palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. Kuitenkaan työmarkkinajärjestöt, ammatti- ja työnantajaliitot, neuvottelujärjestöt ja keskusliitot eivät kuulu rekisteröinti- ja julkaisuvelvoitteen piiriin. Perusteltua on, että työmarkkinajärjestöillä olisi velvoite julkistaa kirjanpitolainsäädännön edellyttämässä tarkkuudessa tilinpäätöksensä, jotta julkisen tuen valvonta ja järjestöjen toiminnan arviointi olisi mahdollista.

Ehdotettavassa säädöksessä esitetään, että työmarkkinajärjestöillä olisi velvoite toimittaa tilinpäätöksensä Patentti- ja rekisterihallitukselle. Velvoite vastaisi esimerkiksi osakeyhtiölle säädettyä vastaavaa velvoitetta tai myös toiminnan laajuudeltaan suuremmille yhdistyksille jo nykyisen kirjanpitolain 3 luvun 9 §:n 2 momentin mukaista velvoitetta. Tämä muutos lisäisi työmarkkinajärjestöjen saaman julkisen tuen avoimuutta ja helpottaisi arviointia jäsenmaksujen verotuen tosiasiallisesta merkityksestä työmarkkinajärjestöjen edunvalvontatyölle. Muutos yhdenvertais-taisi yhdistykset ja säätiöt sekä parantaisi työmarkkinajärjestöjen toiminnan arviointiperusteiden läpinäkyvyyttä.

Esitettävä velvoite koskisi kaikkia työntekijöiden ja työnantajien työmarkkinajärjestöjä, sisältäen yksittäiset ammatti- ja työnantajaliitot, neuvottelujärjestöt ja keskusliitot. Ehdotettava säädös toteuttaisi hallitusohjelmaan kirjattua kärkihanketta, joka vahvistaa kilpailukykyä elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla. Säädös myös mahdollistaisi hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan kirjatun selvitystyön pääomatuloverotuksesta, omaisuuden verotuksesta ja eri sijoitusmuotojen verokohtelusta vaalikauden aikana.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kirjanpitolain 3 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kirjanpitolain (1336/1997) 3 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

Lakialoite LA 109/2016 vp

3 luku

Tilinpäätös ja toimintakertomus

9 a §

Työmarkkinajärjestön tilinpäätöksen rekisteröinti

Edellä 3 luvun 9 §:ssä säädetyn lisäksi työmarkkinajärjestön tulee toimittaa tilinpäätöksensä rekisteröitäväksi 3 luvun 9 §:ssä määritellyllä tavalla.

Työmarkkinajärjestöllä tarkoitetaan tässä pykälässä sellaista rekisteröityä yhdistystä, jota pidetään elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 9 kohdassa tai tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 1 momentin 6 kohdassa tai 95 §:n 1 momentin 2 kohdassa tai 22 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työmarkkinajärjestönä. Työmarkkinajärjestönä pidetään tämän lisäksi myös muita sellaisia järjestöjä, joita pidetään työehtosopimuslain (436/1946) 1 §:n 2 momentin mukaisesti työnantajain yhdistyksenä tai työntekijäin yhdistyksenä sekä sellaista järjestöä, joka toimii tässä pykälässä mainittujen järjestöjen työmarkkinatoiminnan yhteistyöjärjestönä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 109/2016 vp

Helsingissä 19.12.2016

Harry Harkimo kok
Stefan Wallin r
Leena Meri ps
Olli Immonen ps
Veronica Rehn-Kivi r
Reijo Hongisto ps
Mika Niikko ps
Joakim Strand r
Susanna Koski kok
Tiina Elovaara ps
Sari Raassina kok
Pentti Oinonen ps
Jaana Pelkonen kok
Juha Pylväs kesk
Eerikki Viljanen kesk
Eero Lehti kok
Mari-Leena Talvitie kok
Petri Honkonen kesk
Saara-Sofia Sirén kok
Olavi Ala-Nissilä kesk
Peter Östman kd
Jukka Kopra kok
Lenita Toivakka kok
Mikko Kärnä kesk
Pertti Salolainen kok
Outi Mäkelä kok
Tuomo Puumala kesk
Timo Kalli kesk
Arja Juvonen ps
Timo Heinonen kok
Laura Huhtasaari ps
Seppo Kääriäinen kesk
Markus Lohi kesk
Martti Talja kesk
Arto Pirttilahti kesk
Anders Adlercreutz r
Mika Raatikainen ps
Kimmo Kivelä ps
Niilo Keränen kesk
Jari Ronkainen ps
Markku Eestilä kok
Sanna Lauslahti kok
Antti Kurvinen kesk
Tapani Tölli kesk

Lakialoite LA 109/2016 vp

Antero Vartia vihr
Pekka Haavisto vihr
Wille Rydman kok
Anne Louhelainen ps
Päivi Räsänen kd
Eero Suutari kok
Pertti Hakanen kesk
Ritva Elomaa ps
Harri Jaskari kok
Anne-Mari Virolainen kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Juhana Vartiainen kok
Pauli Kiuru kok
Toimi Kankaanniemi ps
Veera Ruoho ps
Rami Lehto ps
Teuvo Hakkarainen ps
Hanna Kosonen kesk
Kari Tolvanen kok
Mats Nylund r
Thomas Blomqvist r
Esko Kiviranta kesk
Kaj Turunen ps
Elina Lepomäki kok
Elsi Katainen kesk
Mikaela Nylander r
Martti Mölsä ps
Eva Biaudet r
Hannu Hoskonen kesk
Ari Torniainen kesk
Eeva-Maria Maijala kesk
Satu Hassi vihr
Anna-Maja Henriksson r
Vesa-Matti Saarakkala ps
Jani Mäkelä ps
Sari Tanus kd
Juho Eerola ps
Katri Kulmuni kesk
Antti Häkkänen kok
Marisanna Jarva kesk
Tom Packalén ps
Sari Essayah kd
Mikko Alatalo kesk
Ari Jalonen ps
Mirja Vehkaperä kesk
Hannakaisa Heikkinen kesk

Lakialoite LA 109/2016 vp

Mikko Savola kesk
Simon Elo ps
Ville Tavio ps
Ulla Parviainen kesk
Kauko Juhantalo kesk
Hanna Mäntylä ps
Kalle Jokinen kok
Ville Niinistö vihr
Jari Leppä kesk
Anne Kalmari kesk
Johanna Karimäki vihr
Timo V. Korhonen kesk
Ilkka Kanerva kok
Sofia Vikman kok
Markku Pakkanen kesk
Antti Rantakangas kesk
Ville Vähämäki ps